

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Udrag fra Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 28. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-palladius01val-shoot-idm140153321071472/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

„Vi ville igen vide og ramme Eders Gavn og Bedste“, men findes ogsaa i andre Udtryk f. Ex. *Præsten skal ramme Kirkens Gavn*, Danske Lov 2-22-8. Endnu i 19. Aarh. er Betydningen levende, se f. Ex. Grundtvig, *Salmer og aandelige Sange*, 1875, IV, 361.

S. 18, L. 28. *bære*, V.: *bære, sige eller tale*.

S. 19, L. 8. *tuore ynske*, V.: *ville ynske*. *tuore* er vistnok Trykfejl for *thore* (Oldnord. *þora*), men den almindelige Stavemaade i Reformationstiden var *taare* (f. Ex. Palladius, St. Peders Skib, Bl. e 3^r).

S. 19, L. 16. *Quæg/ Nøed*, V.: *queg/ fænnedt/ nødt*.

S. 19, L. 21. *nagsaar*, der ogsaa findes hos Vormordsen, giver det latinske *zelotes*. Dette Ord har det voldt stor Vanskelighed at oversætte. I den ældste danske Bibeloversættelse skrives „*sielenes ælskere*“, Sadolin oversætter „*en hadsk Elskere*“, Palladius i Enchiridion „*som ingelunde kand lide, ath du haffuer fremmede Guder*“ (se Udg. ni.), men fra Katekismusudgaverne 1575 trænger *nidkier* igennem. Dette Ord, som var indført af Tavsens i hans Oversættelse af Mosebøgerne, autoriseredes i Kristian den Tredjes Bibel 1550. *nagsaar* dækkede vistnok ikke *zelotes*; dets almindelige Betydning i Reformationstiden var „*gnaven*“, ikke „*nidkær*“. I Chr. Pedersens Vocabularium 1514 gengives saaledes lat. *morologus* ved *nag saar udy tale*, og i Henrik Smiths Hortulus synonymorum 1520 Bl. 27^v oversættes *nag saar* ved: *morosus, difficilis, fastidiosus, querulus, garrulus*.

S. 19, L. 23. *miskundhed*, V.: *miskundt*.

S. 19, L. 26. *Ierr ocsaa*, V.: *lær oc see*.

S. 19, L. 26. *hader*, V.: *heder*. Forskellen skyldes vistnok en Fejl læsning hos Resen. Der er ingen Grund til at tro, at Palladius skulde have ændret den paa Reformationstiden saare almindelige Tautologi *hæde og true* til det ganske uhjemlede *hade og true*.

S. 20, L. 8. *Skabermænd* som hos Vormordsen; det traditionelle og sejrende Ord er *skabere*.

S. 20, L. 30. *Jomfru Maria*, V.: *Maria een reen iomffru*; Palladius har, skønt han ellers ordret fulgte Vormordsen, slettet dette middelalderlige Epitheton; jfr. Bang, *Katekismushist.* I, S. 161 og 164.

S. 20, L. 32. *opfor*, V.: *foor op*.

S. 20, L. 33. *Gud Faders Aldmægtigstis*, tysk: *Gottes/ des Aldmechtigen Vaters*, men V.: *Gud faders*.

S. 20, L. 33. *derfra ad komme*, V.: *oc skål komme igen*.

S. 25, L. 24. *som udgiftais for eder*, Thet cristelige messze embedhe: *som bliffuer vdgiffuet for eder oc for mange*. Palladius følger her den tyske og latinske Text.
